

Ogólne warunki ubezpieczenia ryzyk budowlano-montażowych

ustalone uchwałą nr UZ/432/2007 Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej z dnia 26 lipca 2007 r. ze zmianami ustalonymi uchwałą nr UZ/65/2011 z dnia 21 lutego 2011 r. i uchwałą nr UZ/114/2012 z dnia 28 marca 2012 r.

Część I

Postanowienia ogólne

§ 1

1. Ogólne warunki ubezpieczenia ryzyk budowlano-montażowych (zwane dalej OWU) mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółkę Akcyjną (zwany dalej PZU SA) z osobami prawnymi, jednostkami organizacyjnymi niebędącymi osobami prawnymi i osobami fizycznymi (zwanymi dalej Ubezpieczającymi).
2. W porozumieniu z Ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w niniejszych OWU.
3. PZU SA zobowiązany jest przedstawić Ubezpieczającemu różnicę między treścią umowy a OWU w formie pisemnej przed zawarciem umowy. W razie niedopełnienia tego obowiązku PZU SA nie może się powoływać na różnicę niekorzystną dla Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego. Przepisu nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.

Przedmiot i miejsce ubezpieczenia

§ 2

1. Przedmiotem ubezpieczenia są realizowane na podstawie kontraktu, przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego obiekty budowlane lub montażowe w trakcie budowy, przebudowy lub montażu wraz z materiałami, maszynami, sprzętem i zapleczem budowy.
2. Jako obiekty budowlane mogą być ubezpieczone:
 - 1) budynki mieszkalne;
 - 2) obiekty budownictwa ogólnego;
 - 3) obiekty przemysłowe lub magazynowe;
 - 4) budowle specjalne (np. wieże ciśnień, kominy przemysłowe, silosy, zbiorniki naziemne lub podziemne, obiekty inżynierii lądowej lub wodnej).
3. Jako obiekty montażowe mogą być ubezpieczone:
 - 1) konstrukcje stalowe obiektów przemysłowych, magazynowych lub telekomunikacyjnych (np. kolumny, wieże dyfuzyjne, zbiorniki, konstrukcje szkieletowe, wieże lub maszty przekaźnikowe, anteny);
 - 2) rurociągi stalowe;
 - 3) pojedyncze maszyny, urządzenia lub aparaty, zespoły maszyn lub urządzeń, kompletne linie technologiczne, instalacje zakładów produkcyjnych (np. turbiny, generatory, kotły parowe, pompy, kompresory, agregaty, piece technologiczne, linie ciągłego odlewania stali, pra-

sy, walcarki, maszyny drukarskie, urządzenia grzewcze, uzdatniacze wody).

4. Łącznie z obiektem budowlanym lub montażowym – pod warunkiem, że uzgodniono to w umowie ubezpieczenia – ubezpieczeniem mogą być objęte:
 - 1) materiały, elementy lub urządzenia do wbudowania bądź zamontowania, w tym powierzone Ubezpieczającemu przez zleceniodawcę;
 - 2) sprzęt, wyposażenie budowlane lub montażowe, obiekty lub instalacje stanowiące zaplecze budowy (np. kompresory, pompy, generatory, taśmociągi, windy budowlane, silosy, wiaty, kontenery magazynowe, socjalne lub warsztatowe, rusztowania, przyłącza energii elektrycznej lub wody, tymczasowe drogi i ogrodzenia tworzące zaplecze budowy);
 - 3) maszyny budowlane, maszyny lub urządzenia niezbędne do montażu.
5. Ubezpieczenie nie obejmuje:
 - 1) części zapasowych do maszyn, materiałów eksploatacyjnych oraz materiałów pomocniczych nie związanych bezpośrednio z prowadzonymi pracami budowlanymi;
 - 2) maszyn budowlanych w zakresie szkód objętych ubezpieczeniem autocasco;
 - 3) rysunków, akt, dokumentów, papierów wartościowych i gotówki;
 - 4) oprogramowania, zbiorów, baz danych;
 - 5) mienia osobistego pracowników Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego;
 - 6) istniejących obiektów i budowli.
6. Miejscem ubezpieczenia jest obszar terytorialny określony w polisie jako miejsce budowy lub montażu.

Zakres ubezpieczenia

§ 3

1. PZU SA odpowiada za szkody polegające na utracie, uszkodzeniu lub zniszczeniu powstałe w ubezpieczonych obiektach budowlanych lub montażowych i innym ubezpieczonym mieniu wskutek:
 - 1) pożaru,
 - 2) uderzenia piorunu,
 - 3) eksplozji,
 - 4) upadku statku powietrznego,
 - 5) katastrofy budowlanej,
 - 6) awarii urządzeń lub instalacji ubezpieczonego obiektu,
 - 7) akcji ratowniczej prowadzonej w związku ze zdarzeniami wymienionymi w pkt. 1–6 z zastrzeżeniami określonymi w § 4.

2. Na wniosek Ubezpieczającego, za opłatą dodatkowej składki zakres podstawowy ubezpieczenia określony w ust. 1 może zostać rozszerzony o szkody wskutek następujących zdarzeń losowych: huragan, powódź, grad, obsunięcie się ziemi i lawina (część II niniejszych OWU).
3. Za szkody spowodowane przez:
 - a) **pożar** – uważa się szkody powstałe w wyniku działania ognia, który przedostał się poza palenisko albo powstał bez paleniska i rozszerzył się o własnej sile;
 - b) **piorun** – uważa się szkody powstałe w wyniku gwałtownego wyładowania atmosferycznego działającego bezpośrednio na ubezpieczony przedmiot, pozostawiającego bezsporne ślady tego zdarzenia;
 - c) **eksplozję** – uważa się szkody powstałe w wyniku gwałtownej zmiany stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary, wywołane ich właściwością rozprzestrzeniania się. W odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników warunkiem uznania szkody za spowodowaną eksplozją jest, aby ściany tych naczyń i zbiorników uległy rozdarciu w takich rozmiarach, iż wskutek ujęcia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień; jeżeli wewnątrz zbiornika zachodzi eksplozja wywołana reakcją (przemianą) chemiczną, za eksplozję uznaje się także sytuację, kiedy ściany zbiornika nie uległy rozerwaniu; za spowodowane eksplozją uważa się również szkody powstałe wskutek implozji polegającej na uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego ciśnieniem zewnętrznym;
 - d) **upadek statku powietrznego** – uważa się szkody powstałe wskutek katastrofy bądź przymusowego lądowania samolotu silnikowego, bezsilnikowego lub innego obiektu latającego, a także spowodowane upadkiem ich części lub przewożonego ładunku;
 - e) **katastrofę budowlaną** – uważa się nieprzewidziane i nagłe uszkodzenie fizyczne obiektu lub jego części w rozumieniu przepisów obowiązującego prawa budowlanego;
 - f) **awarię urządzeń lub instalacji ubezpieczonego obiektu** – uważa się następstwa awarii urządzeń i instalacji wodociągowo-kanalizacyjnych lub technologicznych, polegające na uszkodzeniu ubezpieczonego mienia przez wydostające się z tych urządzeń lub instalacji wodę, parę bądź inne substancje.
4. W przypadku niedoubezpieczenia PZU SA udziela ochrony ubezpieczeniowej z zastrzeżeniem § 13 ust. 2.
 - b) w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych – członków zarządu lub prokurentów,
 - c) w spółkach komandytowych i komandytowo-akcyjnych – komplementariuszy lub prokurentów,
 - d) w spółkach jawnych – wspólników lub prokurentów,
 - e) w spółkach partnerskich – partnerów lub członków zarządu lub prokurentów,
 - f) w spółkach cywilnych – wspólników,
 - g) w spółdzielniach, fundacjach i stowarzyszeniach – członków zarządu;
 - 2) wyrządzone umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez osoby, którym Ubezpieczający lub Ubezpieczony powierzył pieczę nad ubezpieczonym mieniem, a w szczególności kierownika budowy, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności;
 - 3) wyrządzone umyślnie przez osobę, z którą Ubezpieczający lub Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
 - 4) powstałe wskutek całkowitego lub częściowego wstrzymania robót;
 - 5) będące bezpośrednim lub pośrednim następstwem:
 - a) działań wojennych, wojny domowej, przewrotu wojskowego, powstania zbrojnego, rewolucji, wprowadzenia stanu wojennego lub stanu wyjątkowego, aktów sabotażu, rozruchów lub zamieszek społecznych, strajku, lokautu, blokady,
 - b) aktów terroryzmu, przez które rozumie się działania mające na celu wprowadzenie chaosu, zastraszanie ludności lub dezorganizację życia publicznego dla osiągnięcia określonych skutków ekonomicznych, politycznych, religijnych, ideologicznych, socjalnych lub społecznych,
 - c) działań przedsięwziętych w związku z kontrolowaniem, zapobieganiem lub zwalczaniem skutków zdarzeń wymienionych w lit. a i b,
 - d) konfiskaty lub innego rodzaju przejęcia przedmiotu ubezpieczenia przez rząd lub inne władze kraju,
 - e) działania energii jądrowej, promieniowania jonizującego, skażenia radioaktywnego, pola elektromagnetycznego lub magnetycznego, promieni laserowych lub maserowych,
 - f) skażenia lub zanieczyszczenia środowiska (gleby, powietrza, wody).
2. Ponadto PZU SA nie odpowiada za szkody:
 - 1) których wysokość nie przekracza kwoty udziału własnego określonej w polisie;
 - 2) spowodowane wadliwym projektem, wadą materiału lub wadliwym wykonawstwem; wyłączenie to dotyczy przedmiotów dotkniętych wadą bezpośrednio;
 - 3) będące następstwem normalnego zużycia, korozji, pogorszenia wskutek nieużywania lub oddziaływania normalnych warunków atmosferycznych, z którymi trzeba się liczyć uwzględniając porę roku i miejscowe warunki;
 - 4) eksploatacyjne, wynikłe z awarii elektrycznej, mechanicznej lub innego zakłócenia w pracy maszyn, sprzętu i wyposażenia, chyba że w następstwie takiej awarii powstały szkody w obiekcie budowlanym, montażowym lub innym ubezpieczonym mieniu;
 - 5) spowodowane kradzieżą, kradzieżą z włamaniem lub rabunkiem;

Wyłączenia odpowiedzialności PZU SA

§ 4

1. PZU SA nie odpowiada za szkody:
 - 1) wyrządzone umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności, przy czym przez winę osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niebędącej osobą prawną należy rozumieć winę:
 - a) w przedsiębiorstwach państwowych – dyrektora lub jego zastępców,

- 6) wyrządzone osobom trzecim przez spowodowanie uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia lub śmierci bądź zniszczenie lub uszkodzenie mienia, do naprawienia których jest zobowiązany Ubezpieczający lub Ubezpieczony.
3. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje:
 - 1) utraconych korzyści;
 - 2) utraty wartości rynkowej, utraty rynku, utraty przychodu, utraty dochodu, utraty zysku, zwiększonych kosztów działalności powstałych w wyniku szkody, strat powstałych wskutek opóźnienia lub niewypelnienia zobowiązań, utraty kontraktów, rabatów lub licencji, oraz kar umownych, kar pieniężnych, grzywien sądowych i administracyjnych, podatków, należności publiczno-prawnych, opłat manipulacyjnych, odszkodowań o charakterze karnym, kosztów procesów, kosztów administracyjnych, szkód pośrednich.

Suma ubezpieczenia

§ 5

1. Suma ubezpieczenia powinna odpowiadać:
 - 1) dla obiektów budowlanych – wartości określonej w kontrakcie budowlanym, powiększonej o wartość dostarczonych materiałów budowlanych i dodatkowych robót wykonanych przez inwestora;
 - 2) dla obiektów montażowych – wartości maszyn, urządzeń lub instalacji będących przedmiotem montażu określonej w kontrakcie, z włączeniem kosztów transportu, opłat celnych oraz kosztów montażu;
 - 3) dla maszyn, sprzętu i zaplecza placu budowy – wartości rzeczywistej, przez którą rozumie się wartość odpowiadającą kosztom zakupu lub wytworzenia nowego przedmiotu tego samego rodzaju, typu oraz o tych samych lub najbardziej zbliżonych parametrach pomniejszoną o faktyczne zużycie techniczne.
2. Suma ubezpieczenia ustalona dla każdej pozycji wymienionej w dokumencie ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU SA oraz podstawę do ustalenia składki.
3. Zwiększenie wartości obiektów budowlanych lub montażowych w okresie ubezpieczenia zobowiązuje Ubezpieczającego do niezwłocznego zgłoszenia zmian PZU SA.
4. W trakcie trwania umowy ubezpieczenia Ubezpieczający za zgodą PZU SA może podwyższyć sumę ubezpieczenia za opłatą dodatkowej składki.
5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, PZU SA odpowiada w granicach podwyższonej sumy ubezpieczenia od dnia następnego po dniu złożenia przez PZU SA oświadczenia o wyrażeniu zgody na podwyższenie sumy ubezpieczenia.
6. Jeżeli nie umówiono się inaczej, suma ubezpieczenia ulega w czasie trwania ubezpieczenia pomniejszeniu o każde wypłacone odszkodowanie.

Zawarcie umowy ubezpieczenia

§ 6

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na wniosek Ubezpieczającego na czas określony. PZU SA potwierdza za-

warcie umowy ubezpieczenia dokumentem ubezpieczenia (polisą).

2. PZU SA może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od uzyskania dodatkowych informacji związanych z oceną ryzyka. PZU SA zastrzega sobie także prawo żądania od Ubezpieczającego dodatkowych informacji, jeżeli uzna, że dotychczas otrzymane nie są wystarczające do prawidłowej oceny ryzyka.
3. Z zastrzeżeniem wyjątku przewidzianego w ust. 4, w razie wątpliwości umowę ubezpieczenia uważa się za zawartą z chwilą doręczenia Ubezpieczającemu dokumentu ubezpieczenia (polisy).
4. Jeżeli w odpowiedzi na złożoną ofertę PZU SA doręcza Ubezpieczającemu dokument ubezpieczenia zawierający postanowienia, które odbiegają na niekorzyść Ubezpieczającego od treści złożonej przez niego oferty, PZU SA zobowiązany jest zwrócić Ubezpieczającemu na to uwagę na piśmie przy doręczeniu tego dokumentu, wyznaczając mu co najmniej 7-dniowy termin do zgłoszenia sprzeciwu. W razie niewykonania tego obowiązku zmiany dokonane na niekorzyść Ubezpieczającego nie są skuteczne, a umowa jest zawarta zgodnie z warunkami oferty. W braku sprzeciwu umowa dochodzi do skutku zgodnie z treścią dokumentu ubezpieczenia następnego dnia po upływie terminu wyznaczonego do złożenia sprzeciwu.
5. Obiekty budowlane lub montażowe wraz z materiałami, sprzętem i zapleczem budowy można ubezpieczyć na podstawie:
 - 1) umowy jednostkowej – jeżeli Ubezpieczający zgłasza do ubezpieczenia obiekty realizowane na podstawie jednego kontraktu;
 - 2) umowy generalnej – zawartej na warunkach szczególnych obejmującej wszystkie kontrakty realizowane przez Ubezpieczającego w okresie trwania umowy.

Składka

§ 7

1. Składkę ubezpieczeniową należną PZU SA za czas trwania odpowiedzialności określony w umowie, oblicza się na podstawie obowiązującej taryfy w zależności od rodzaju przedmiotu ubezpieczenia i technologii jego wykonania, sumy ubezpieczenia, okresu ubezpieczenia, jednorazowej opłaty składki ubezpieczeniowej, przebiegu ubezpieczenia, kontynuacji ubezpieczenia w PZU SA oraz indywidualnej oceny ryzyka.
2. Składka ubezpieczeniowa nie podlega indeksacji.
3. Składka ubezpieczeniowa powinna być zapłacona w całości w formie gotówkowej lub – w porozumieniu z PZU SA w formie bezgotówkowej w ciągu 14 dni od daty wystawienia polisy chyba, że umówiono się inaczej. Na wniosek Ubezpieczającego zapłata składki ubezpieczeniowej może być rozłożona na raty.
4. Jeżeli zapłata składki albo raty składki dokonywana jest w formie przelewu bankowego, za datę zapłaty uważa się datę złożenia zlecenia zapłaty w banku na właściwy rachunek PZU SA pod warunkiem, że na rachunku Ubezpieczającego znajdowała się wystarczająca ilość wolnych środków. Jeżeli zapłata składki lub raty składki dokonywana jest w formie przekazu pocztowego, za datę zapłaty uważa się datę stempla pocztowego. W pozostałych przy-

- padkach za datę zapłaty uważa się dzień uznania rachunku PZU SA pełną wymagalną kwotą określoną w umowie.
5. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.
 6. Jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony podał do wiadomości PZU SA nieprawdziwe dane mające wpływ na wysokość składki, Ubezpieczający zobowiązany jest do dopłaty składki wynikającej z różnicy pomiędzy składką, jaka należałaby się PZU SA, gdyby podano dane prawdziwe a składką przyjętą w umowie ubezpieczenia. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego roszczenie PZU SA o dopłatę różnicy składki staje się natychmiast wymagalne i płatne najpóźniej w dniu wypłaty odszkodowania.
 7. W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu, na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

Początek i koniec odpowiedzialności PZU SA

§ 8

1. Odpowiedzialność PZU SA rozpoczyna się od dnia faktycznego rozpoczęcia robót budowlanych lub montażowych lub od dnia rozładowania ubezpieczonego mienia na placu budowy lub montażu, chyba że w umowie przewidziano inny termin początku odpowiedzialności.
2. Jeżeli PZU SA ponosił odpowiedzialność z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia jeszcze przed zapłaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie zostały opłacone w ustalonym terminie, PZU SA ma prawo wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym, zawiadamiając o tym Ubezpieczającego i jednocześnie zachowując prawo żądania zapłaty składki za okres, przez który ponosił odpowiedzialność. W razie braku wypowiedzenia umowy, rozwiązuje się ona z końcem okresu, na który przypadała niezapłacona składka.
3. Jeżeli składka opłacana jest w ratach i kolejna rata (poza pierwszą) nie została opłacona w ustalonym terminie, PZU SA po upływie terminu płatności tej raty może wezwać Ubezpieczającego do jej zapłaty z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania przez Ubezpieczającego spowoduje ustanie odpowiedzialności PZU SA. Brak opłaty zaległej raty składki we wskazanym terminie spowoduje wygaśnięcie ochrony ubezpieczeniowej z upływem 7 dni od daty otrzymania tego wezwania przez Ubezpieczającego.
4. Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia, w terminie 30 dni, a w przypadku gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą, w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki za okres, przez który PZU SA udzielał ochrony ubezpieczeniowej.

5. PZU SA może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym od dnia doręczenia Ubezpieczającemu oświadczenia o wypowiedzeniu umowy w formie pisemnej, w przypadku wystąpienia ważnych powodów, za które uznaje się:

- 1) stwierdzenie rażących zaniedbań w zabezpieczeniu obiektu lub innego ubezpieczonego mienia;
- 2) przerwania budowy lub montażu z powodu rozwiązania kontraktu o ich realizację.

Oświadczenie o wypowiedzeniu umowy musi zawierać informację o przyczynie wypowiedzenia umowy.

6. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę. Przeniesienie praw wymaga zgody PZU SA. W razie przeniesienia praw z umowy ubezpieczenia na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia przechodzą także obowiązki, jakie ciążyły na zbywcy, chyba, że strony za zgodą PZU SA umówiły się inaczej. Pomimo tego przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę. Jeżeli prawa z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia ochrona ubezpieczeniowa wygasa z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę. Postanowienia niniejszego ustępu nie mają zastosowania do przenoszenia wierzytelności, jakie powstały lub mogą powstać wskutek zajścia przewidzianego w umowie wypadku.

7. Ochrona ubezpieczeniowa wygasa:

- 1) z upływem okresu ubezpieczenia określonego w dokumencie ubezpieczenia;
- 2) wraz z wyczerpaniem sumy ubezpieczenia wskutek wypłaty odszkodowania lub odszkodowań;
- 3) z dniem doręczenia Ubezpieczającemu oświadczenia PZU SA o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy PZU SA ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zapłaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie;
- 4) z dniem doręczenia oświadczenia drugiej stronie o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadkach, o którym mowa w ust. 5 oraz § 7 ust. 5;
- 5) z dniem doręczenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 4;
- 6) z chwilą przekazania obiektu inwestorowi lub włączenia obiektu do eksploatacji;
- 7) z chwilą przeniesienia własności obiektu, jeżeli nie dokonano przeniesienia praw z umowy ubezpieczenia na nabywcę;
- 8) z upływem 7 dni od dnia otrzymania przez Ubezpieczającego wezwania do zapłaty kolejnej raty składki wysłanego po upływie jej płatności z zagrożeniem, że brak zapłaty w tym terminie spowoduje ustanie odpowiedzialności.

Prawa i obowiązki stron

§ 9

1. Ubezpieczający obowiązany jest podać do wiadomości PZU SA wszystkie znane okoliczności, o które PZU SA zapytywał w formularzu oferty (wniosku) albo przed za-

warciem umowy w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez PZU SA umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.

2. W czasie trwania umowy ubezpieczenia Ubezpieczający obowiązany jest zgłaszać zmiany okoliczności, o których mowa w ust. 1, niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
3. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w ustępach poprzedzających spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba że ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
4. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ustępów poprzedzających nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ustępów poprzedzających doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.
5. Przy ubezpieczeniu obiektów budowlanych lub montażowych Ubezpieczający obowiązany jest sporządzić i dostarczyć PZU SA dane o ubezpieczanych obiektach, a przy ubezpieczeniu mienia ruchomego: maszyn budowlanych, zaplecza i sprzętu przedstawić szczegółową specyfikację dla środków trwałych oraz podać ogólną wartość pozostałych składników majątku.
6. Ubezpieczający i Ubezpieczony obowiązany jest przestrzegać ogólnie obowiązujących przepisów prawa budowlanego, przepisów bezpieczeństwa mających na celu zapobieganie powstawaniu szkody, przepisów o ochronie przeciwpożarowej, przepisów o ochronie osób i mienia, zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów normalizacji i certyfikacji, przepisów o budowie i eksploatacji urządzeń technicznych oraz wykonywaniu dozoru technicznego nad tymi urządzeniami, przepisów o wykonywaniu nadzoru urbanistyczno-budowlanego, a także przepisów wymienionych dodatkowo w umowie ubezpieczenia.
7. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązku wymienionego w ust. 6 PZU SA jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.

§ 10

1. W razie zajścia wypadku Ubezpieczający obowiązany jest użyć dostępnych środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów.
2. Jeżeli Ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1 PZU SA jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
3. PZU SA obowiązany jest w granicach sumy ubezpieczenia zwrócić koszty wynikłe z zastosowania środków, o których mowa w ust. 1, jeżeli środki te były celowe choćby okazały się bezskuteczne.
4. W razie ubezpieczenia na cudzy rachunek przepisy ust 1–3 stosuje się również do Ubezpieczonego.

§ 11

1. Ubezpieczający ma obowiązek zawiadomienia PZU SA o zaistniałym wypadku niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni roboczych od chwili uzyskania wiadomości o wypadku.
2. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązek, o którym mowa w ust. 1 obciąża także Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wie o zawarciu umowy na jego rachunek.
3. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązku, o którym mowa w ust. 1, PZU SA może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZU SA ustalenie okoliczności lub skutków wypadku.
4. Skutki braku zawiadomienia PZU SA o wypadku nie następują, jeżeli PZU SA w terminie, o którym mowa w ust. 1 otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.

§ 12

W razie zaistnienia zdarzenia objętego ochroną, za którego skutki PZU SA może ponosić odpowiedzialność, Ubezpieczający lub Ubezpieczony obowiązany jest:

- 1) niezwłocznie nie później niż w terminie 3 dni zawiadomić o szkodzie PZU SA;
- 2) niezwłocznie nie później niż w terminie 2 dni zawiadomić policję o wypadku szkody, która mogła powstać wskutek przestępstwa;
- 3) nie dokonywać żadnych zmian stanu faktycznego spowodowanego zdarzeniem do czasu oględzin przez przedstawiciela PZU SA, chyba że jest to konieczne dla zapobieżenia zwiększeniu szkody;
- 4) udzielić przedstawicielowi PZU SA pomocy i wyjaśnień w ustalaniu okoliczności powstania szkody, jej przedmiotu i wysokości;
- 5) sporządzić i przedstawić w ustalonym terminie i formie rachunek szkody.

Ustalenie wysokości szkody i odszkodowania

§ 13

1. PZU SA wypłaca należne odszkodowanie w kwocie odpowiadającej wysokości szkody, nie wyższej od sumy ubezpieczenia określonej dla każdej pozycji polisy, stanowiącej górną granicę odpowiedzialności PZU SA.
2. W przypadku zaniżenia przez Ubezpieczającego sumy ubezpieczenia w danej pozycji polisy, odszkodowanie zmniejsza się w takim stosunku, w jakim pozostaje zadeklarowana suma do wymaganej sumy ubezpieczenia ustalonej zgodnie z § 5.
3. Jeżeli suma ubezpieczenia, w odniesieniu do maszyn, sprzętu i zaplecza budowy, przewyższa wartość rzeczywistą tego mienia, PZU SA odpowiada tylko do wysokości rzeczywistej wartości szkody (ubezpieczenie powyżej wartości).
4. Jako wysokość szkody przyjmuje się:
 - 1) dla obiektów budowlanych lub montażowych – wartość kosztów odbudowy (przy szkodzie całkowitej) bądź remontu lub naprawy (przy szkodzie częściowej), potwier-

- dzonych kosztorysem przedłożonym przez poszkodowanego, określonych zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych obowiązujących w budownictwie, z uwzględnieniem dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia obiektu budowlanego, a w przypadku obiektu montażowego powiększonych dodatkowo o koszty transportu i opłat celnych;
- 2) dla maszyn, sprzętu i zaplecza placu budowy – w zależności od rodzaju mienia – wartość kosztów odtworzenia lub zakupu tego samego rodzaju, typu i mocy produkcyjnej nowej maszyny (przy szkodzie całkowitej) albo wartości kosztów naprawy, transportu, demontażu i montażu (przy szkodzie częściowej), po potrąceniu procentowo określonego stopnia faktycznego zużycia do dnia szkody; wartość tych kosztów powinna być udokumentowana rachunkiem zakupu lub rachunkiem naprawy wykonawcy.
5. Odszkodowanie ustala się w kwocie odpowiadającej wysokości szkody z tym, że:
- 1) wysokość szkody ustalona według kosztów remontu lub naprawy nie może przekraczać rzeczywistej wartości przedmiotu szkody;
 - 2) przy ustalaniu wysokości szkody nie uwzględnia się kosztów wynikających z braku materiałów lub części zamiennych potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą;
 - 3) wysokość szkody zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub odsprzedaży;
 - 4) koszt remontu lub naprawy może obejmować również koszt pracy w godzinach nadliczbowych, w nocy, w niedziele i święta oraz ekspresowy transport, jeśli zastrzeżono to w umowie ubezpieczenia;
 - 5) wysokość szkody zwiększa się o udokumentowane przez ubezpieczającego koszty związane z akcją ratowniczą i uprzątnięciem pozostałości po szkodzie (§ 14).
6. Kwotę odszkodowania, ustaloną zgodnie z postanowieniami ust.1–5, zmniejsza się o udział własny określony w umowie.
7. Ustalenie szkody przeprowadza PZU SA przy współudziale Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego lub jego przedstawiciela. Koszty związane z ustaleniem szkody każda ze stron ponosi we własnym zakresie.

Koszty dodatkowe

§ 14

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową, PZU SA pokrywa poniesione przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego koszty wynikłe z zastosowania celowych środków, powstałe w związku z ratowaniem i zabezpieczeniem przed szkodą bezpośrednio zagrożonego ubezpieczonego mienia oraz zmniejszenia szkody w tym mieniu, chociażby owe środki okazały się bezskuteczne. Dobrowolne świadczenia Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego na rzecz osób trzecich, które brały udział w zabezpieczaniu mienia lub akcji ratowniczej podlegają zwrotowi tylko wówczas, jeżeli PZU SA wyraził na to zgodę.
2. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 1, następuje w granicach sum ubezpieczenia określonych w umowie ubez-

pieczenia dla bezpośrednio zagrożonych zniszczeniem lub objętych akcją ratowniczą poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia, dla których takie sumy zostały ustalone. Ograniczenie to nie dotyczy sytuacji, gdy koszty te zostały poniesione przez Ubezpieczającego na polecenie PZU SA. Suma zwracanych kosztów łącznie z odszkodowaniem za ubezpieczone mienie nie może przewyższyć sumy ubezpieczenia ustalonej dla poszczególnych składników mienia.

3. PZU SA pokrywa również poniesione i udokumentowane przez Ubezpieczającego koszty związane z uprzątnięciem pozostałości po szkodzie, łącznie z kosztami rozbiórki i demontażu części niezbędnych do użytku – do wysokości 3% sumy ubezpieczenia.
4. W przypadku gdy koszty, o których mowa w ust. 3, zostały poniesione przez Ubezpieczającego łącznie w odniesieniu do mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego i jednocześnie nie jest możliwe ich przyporządkowanie do danej części mienia, PZU SA pokrywa poniesione przez Ubezpieczającego koszty w takiej proporcji, w jakiej pozostaje wartość mienia ubezpieczonego do łącznej wartości mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego. Jeżeli ustalenie proporcji nie jest możliwe, PZU SA pokryje 50% poniesionych kosztów.

Postępowanie rzeczoznawców

§ 15

1. Ubezpieczony i PZU SA mogą powoływać rzeczoznawców w celu ustalenia przyczyny lub wysokości szkody.
2. W razie rozbieżności w ekspertyzach rzeczoznawców strony mogą wspólnie powołać rzeczoznawcę opiniującego, który na podstawie przedłożonych do wglądu ekspertyz i własnej oceny stanu faktycznego wydaje własną opinię.
3. Każda ze stron ponosi koszty rzeczoznawcy, którego powołała. Koszty rzeczoznawcy opiniującego ponoszą obie strony po połowie.

Wypłata odszkodowania

§ 16

1. PZU SA wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie.
2. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZU SA albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie powinno być wypłacone w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania PZU SA wypłaca w terminie przewidzianym w ust. 1.
3. Jeżeli należna składka została rozłożona na raty, w przypadku powstania szkody raty wymagalne, a nie opłacone na dzień ustalenia odszkodowania mogą zostać potrącone z odszkodowania.
4. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową, jeżeli odszkodowanie lub suma tego odszkodowania i odszkodowań dotąd wypłaconych powoduje wyczerpanie wszystkich sum ubezpieczenia określonych w umowie ubezpieczenia, raty składki,

których termin płatności przypada po dniu wypłaty odszkodowania, stają się natychmiast wymagalne i płatne w dniu wypłaty odszkodowania.

5. PZU SA jest zobowiązany:

- 1) po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia losowego objętego ochroną ubezpieczeniową, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, do poinformowania o tym Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz do podjęcia postępowania dotyczącego ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także do poinformowania osoby występującej z roszczeniem pisemnie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności PZU SA lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania;
- 2) jeżeli w terminach określonych w ust. 1 i 2 nie wypłaci odszkodowania, do zawiadomienia pisemnie osoby zgłaszającej roszczenie o przyczynach niemożności zaspokojenia jej roszczeń w całości lub w części, a także do wypłacenia bezspornej części odszkodowania;
- 3) jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości, niż określona w zgłoszonym roszczeniu, do poinformowania o tym pisemnie osoby występującej z roszczeniem, w terminach określonych w ust. 1 i 2, wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania oraz do pouczenia tej osoby o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;
- 4) do udostępniania osobom, o których mowa w pkt. 1, oraz uprawnionemu, informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności PZU SA lub wysokości odszkodowania; osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez PZU SA udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzania ich zgodności z oryginałem przez PZU SA;
- 5) do udostępniania osobom, o których mowa w pkt 1, oraz uprawnionemu, informacji i dokumentów, o których mowa w pkt 4, na ich żądanie, w postaci elektronicznej;
- 6) na żądanie Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia do udostępnienia posiadanych przez siebie informacji związanych z wypadkiem lub zdarzeniem będącym podstawą ustalenia odpowiedzialności PZU SA oraz ustalenia okoliczności wypadków i zdarzeń losowych, jak również wysokości odszkodowania.

Rozpatrywanie skarg i zażaleń

§ 17

1. Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia przysługuje prawo do wniesienia pisemnej skargi lub zażalenia, dotyczących wykonywania przez PZU SA umowy ubezpieczenia. Adresatem skargi lub zażalenia, właściwym do ich rozpatrzenia, jest jednostka organizacyjna nadzorująca jednostkę, której skar-

ga lub zażalenie dotyczy. W przypadku skargi lub zażalenia dotyczących likwidacji szkód, jednostką właściwą do ich rozpatrzenia jest Regionalne Centrum Likwidacji Szkód właściwe ze względu na miejsce likwidacji szkody. Skargę lub zażalenie składa się na piśmie za pośrednictwem jednostki, której działania skarga lub zażalenie dotyczy.

2. PZU SA udziela odpowiedzi na skargę lub zażalenie na piśmie w terminie 30 dni od dnia otrzymania skargi lub zażalenia.
3. Niezależnie od uprawnień, o których mowa w ust. 1 i 2, Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia przysługuje prawo do wniesienia skargi do Rzecznika Ubezpieczonych.

Zabezpieczenie praw regresowych

§ 18

1. Z dniem wypłaty odszkodowania przez PZU SA roszczenia Ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na PZU SA do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli PZU SA pokrył tylko część szkody, Ubezpieczonemu przysługuje pierwszeństwo zaspokojenia pozostałej części roszczeń przed roszczeniem PZU SA.
2. Ubezpieczający i Ubezpieczony są obowiązani zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę oraz udzielić PZU SA pomocy dostarczając informacji oraz dokumentów niezbędnych do skutecznego dochodzenia roszczeń regresowych. Jeżeli Ubezpieczony bez zgody PZU SA zrzekł się lub ograniczył roszczenia przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę, PZU SA może odmówić odszkodowania lub je zmniejszyć. Jeżeli zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia zostanie ujawnione po wypłaceniu odszkodowania PZU SA może zażądać od Ubezpieczonego zwrotu całości lub części wypłaconego odszkodowania.

Podwójne ubezpieczenie

§ 19

1. Jeżeli ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u dwóch lub więcej ubezpieczycieli na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową, ubezpieczający nie może żądać odszkodowania przenoszącego wysokość szkody. Między ubezpieczycielami każdy z nich odpowiada w takim stosunku, w jakim przyjęta przez niego suma ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.
2. Jeżeli w którejkolwiek z umów ubezpieczenia, o jakich mowa w ust. 1, uzgodniono, że suma wypłacona przez ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia może być wyższa od poniesionej szkody, zapłaty odszkodowania w części przenoszącej wysokość szkody Ubezpieczający może żądać tylko od tego ubezpieczyciela. W takim przypadku dla określenia odpowiedzialności między ubezpieczycielami należy przyjąć, że w ubezpieczeniu, o którym mowa w niniejszym postanowieniu, suma ubezpieczenia równa jest wartości ubezpieczeniowej.

Postanowienia końcowe

§ 20

- Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta na cudzy rachunek (na rachunek Ubezpieczonego). Ubezpieczony może nie być imiennie wskazany w umowie, chyba że jest to konieczne do określenia przedmiotu ubezpieczenia. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek:
 - zarzut mający wpływ na odpowiedzialność PZU SA, może on podnieść również przeciwko Ubezpieczonemu;
 - Ubezpieczony może żądać by PZU SA udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej umowy oraz ogólnych warunków ubezpieczenia w zakresie, w jakim dotyczą jego praw i obowiązków.
- Jeżeli w umowie ubezpieczenia uwzględnione zostały dodatkowe lub odmienne postanowienia umowne, mają one pierwszeństwo przed postanowieniami ogólnych warunków.
- Powództwo o roszczenia wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
- W sprawach nie uregulowanych w ogólnych warunkach ubezpieczenia mają zastosowanie odpowiednie przepisy kodeksu cywilnego oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.
- Ogólne warunki mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 1 sierpnia 2012 r.

Część II

Ryzyka dodatkowe

Do ubezpieczeń dodatkowych, zawartych za opłatą dodatkowej składki mają zastosowanie postanowienia Części I ogólnych warunków ubezpieczenia ryzyk budowlano-montażowych, o ile nie są sprzeczne z poniższymi postanowieniami.

Ubezpieczenie ryzyk budowlano-montażowych od szkód spowodowanych innymi żywiołami

§ 21

- W zakresie ubezpieczenia od szkód spowodowanych żywiołami PZU SA odpowiada za szkody polegające na utracie, uszkodzeniu lub zniszczeniu powstałe w ubezpieczonych obiektach budowlanych lub montażowych i innym ubezpieczonym mieniu wskutek:
 - huraganu;

- powodzi;
 - gradu;
 - obsunięcia się ziemi;
 - lawiny.
- Za szkody spowodowane przez:
 - huragan** – uważa się szkody spowodowane przez wiatr o prędkości nie mniejszej niż 17,1 m/sek, ustalonej przez IMiGW; przy braku możliwości uzyskania odpowiednich informacji z IMiGW wystąpienie huraganu stwierdza się na podstawie stanu faktycznego i rozmiaru szkód w miejscu ich powstania bądź w bezpośrednim sąsiedztwie; za spowodowane huraganem uważa się również szkody powstałe wskutek uderzenia przedmiotu przenoszonego przez huragan w ubezpieczone mienie;
 - powódź** – uważa się szkody spowodowane zalaniem terenów w następstwie:
 - podniesienia się wody w korytach wód płynących lub stojących,
 - sztormu i podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych,
 - spływu wód po zboczach i stokach na terenach górskich i falistych;
 - grad** – uważa się szkody powstałe wskutek opadu atmosferycznego składającego się z bryłek lodu;
 - obsunięcia się ziemi** – uważa się szkody spowodowane przez zapadanie się oraz usuwanie się ziemi z tym, że:
 - za szkody spowodowane przez zapadanie się ziemi uważa się szkody powstałe wskutek obniżenia się terenu z powodu zawalenia się podziemnych pustych przestrzeni w gruncie,
 - za szkody spowodowane przez usuwanie się ziemi uważa się szkody powstałe wskutek ruchów ziemi na stokach,
 - lawinę** – uważa się szkody powstałe wskutek gwałtownego zsuwania się lub staczania mas śniegu, lodu, skał lub kamieni ze zboczy górskich.
 - PZU SA nie odpowiada za szkody:
 - spowodowane obsunięciem się ziemi, gdy są to szkody górnicze w rozumieniu prawa górniczego,
 - będące bezpośrednim następstwem normalnych warunków atmosferycznych, z którymi Ubezpieczający powinien się liczyć uwzględniając porę roku i miejscowe warunki,
 - powstałe wskutek huraganu, powodzi lub gradu w ubezpieczonym mieniu znajdującym się pod gołym niebem lub pod wiatą, jeżeli mienie to ze względu na rodzaj lub przeznaczenie powinno być przechowywane w pomieszczeniach zamkniętych.